

Trilerisme fiscal en època electoral

Moltes justificacions de reforma impositiva s'argumenten des de qüestions fàctiques: escassa recaptació, incompliment, paradisos fiscals... Però no se solen oferir mesures de millora de gestió.

Se succeeixen els posicionaments polítics sobre la necessitat de canvis fiscals. En especial en època electoral i des dels grups de pressió que emergeixen apropant-se als partits. Veig així alguns programes fiscals que són poca cosa més que una bústia de queixes d'aquells que no volen pagar impostos i pretenen guardar-se els excedents. Se citen documents i informes (el més recent, presentat fa poc per encàrrec de la Patronal catalana, com abans fou el Llibre Blanc de la reforma fiscal, el Verd, o el Rosa). Més propostes que accions.

Moltes justificacions de reforma o abolició d'impostos s'argumenten des de qüestions fàctiques: escassa recaptació, elusió, incompliment, incentius al frau, paradisos fiscals, etc. Però no solen oferir mesures de millora de gestió i inspecció. ¿On s'ha vist, però, que un impost establert per llei, plenament constitucional, es pugui qüestionar per la realitat de la pràctica observada en un país i en un moment del temps? Quan un tribut té descosits, el que cal és cosir-lo millor (refer la regulació), reforçar la inspecció contra l'incompliment (no només amb sancions monetàries sinó socials o de ciutadania) i, davant l'expatriació, signar acords internacionals i castigar efectivament les jurisdiccions *no cooperadores*. El llibre recent de *Los ricos no pagan IRPF*, de Cruzado i Mollinedo, ve farcit de casos d'evasió no confrontats realment per l'Agència Tributària o de frau resoltos amb la màniga ampla de l'Administració fiscal espanyola, en particular en la mesura que han afectat la Monarquia o els grans prohoms del país.

Quan és notori el vehicle de l'elusió, intentem, abans de proposar-ne l'abolició, instrumentar mesures raonables: si les exempcions entre països no funcionen (la doble exempció, que se'n diu, fa que la renda no pagui ni a un lloc ni a l'altre), que es faci per deduccions pagades amb els acords corresponents entre jurisdiccions (això és inequívoc: per deduir a un país s'ha de provar que s'ha pagat a l'altre); si es produeix entre comunitats autònomes

d'un mateix país, fem que alguns d'aquests impostos autonòmics siguin a compte dels seus homònims estatals; si el que s'observa és l'evasió per la via de la interposició d'entitats de gestió patrimonial d'immobles de propietat familiar, redreçem la regulació cap a l'exempció només dels immobles afectats a l'activitat de l'empresa familiar, i cribrant els diferents actius (tant financers com reals) en la seva afectació efectiva. També busquem la fiscalització del retorn de l'actiu exempt en favor de l'ús privatiu de l'empresari o del soci, i actuem sense embuts contra el remansament del capital no productiu, dels actius de tot tipus d'empreses, i en favor de l'ús dels productius.

La fal·làcia de les renunciacions d'herència

En la consideració dels abolicionistes sol aparèixer també l'argument que el patrimoni *ja ha pagat*. En el cas de successions, això no és cert, ja que l'impost directe afecta

persones diferents, i pel que fa a patrimoni, si fóssim coherents amb l'argument de la doble imposició, hauríem d'abolir tots els impostos per quedar-nos amb un de sol, ja que el consum ha pagat també renda abans, com també la paga l'estalvi, o els consums especials. També cal denunciar la fal·làcia de les renunciacions d'herència per motius fiscals. Si es produeixen és perquè, a benefici d'inventari, aquests llegats porten deutes associats (hipoteques, crèdits i avals) que no els fan atractius. No per l'impost, ni per la pressa del seu pagament.

Un país seriós, d'entrada, no qüestiona d'aquesta manera la seva pressió fiscal; pressió que s'ha de correspondre al seu nivell de desenvolupament i a la qualitat dels serveis públics a què aspira. El que cal és ajustar aquesta pressió fiscal, en la seva composició conjunta, a les necessitats de la seva economia productiva i a la cohesió que a la societat se li vol donar, sobre la base de la justícia fiscal. ■

Veig així alguns programes fiscals que són poca cosa més que una bústia de queixes d'aquells que no volen pagar impostos i pretenen guardar-se els excedents

Guillem López Casasnovas és catedràtic d'Economia (UPF). Exconseller del Banc d'Espanya